

3. Зелена енергетика. Ця тенденція в аграрному бізнесі стрімко розвивається останніми роками. Компанії інвестують у сонячну та вітрову енергетику, будують біогазові установки, виробляють біопаливо у вигляді брикетів і пелет. Така продукція досить ліквідна і її вартість постійно зростає, на відміну від аналогічної продукції в рослинництві та тваринництві, де спостерігаються сезонні коливання цін [1].

Література:

1. Інвестиції в агробізнес. Три перспективні напрямки для капіталовкладень. URL: <https://biz.nv.ua/markets/investicii-v-ukraine-vygodno-li-investirovat-v-agrobiznes-sovety-eksperta-50198963.html> (дата звернення: 05.02.2025).

2. Минів Р.М. Особливості аналізу та оцінки інвестиційної привабливості аграрних підприємств. URL: https://lvet.edu.ua/images/step/2024/10/18/11/Myniv_Roman.pdf (дата звернення: 05.02.2025).

3. Райтер Н., Мацьків Г. Аналіз інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств. *Аграрна економіка*. 2024. Т. 17, № 2. С. 73-84.

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА СТАНДАРТИ ЯКОСТІ: МОДЕРНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Лисенко С.М., PhD здобувач,

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-3720-5285>

Маковоз О.С., доктор економічних наук, професор,

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8728-1500>

Цифрова трансформація виступає каталізатором змін традиційних підходів до управління бізнес-процесами на сучасному підприємстві. У сучасному глобалізованому світі компанії стикаються з викликами необхідності швидких змін на ринку, необхідністю підвищення ефективності та адаптації до нових реалій. Управління бізнес-процесами є ключовим елементом зазначених змін, оскільки забезпечує координацію операційної діяльності, оптимізацію ресурсів

та підвищення конкурентоспроможності. Водночас цифровізація дозволяє не лише автоматизувати процеси, а й зробити їх гнучкішими, адаптивнішими та стійкішими до зовнішніх ризиків, що особливо важливо в контексті сталого розвитку [1].

Стандарти менеджменту якості відіграють центральну роль у впровадженні цифрових технологій, оскільки вони забезпечують узгодженість, ефективність і безпеку модернізованих бізнес-процесів. Використання управлінських стандартів, таких як ISO 9001:2015, ITIL, Lean, Six Sigma, забезпечує своєчасне усунення недоліків, підвищенню продуктивності та зниженню ризиків, пов'язаних із цифровізацією. Одним із ключових напрямів модернізації є впровадження автоматизованих систем управління бізнес-процесами (BPM), що дозволяють забезпечити прозорість, ефективність і швидкість виконання операцій. Це включає використання RPA (Robotic Process Automation), яке усуває людський фактор у рутинних завданнях, ERP-систем, що сприяють інтеграції всіх функціональних напрямів компанії, та аналітики великих даних (Big Data, AI), яка допомагає оптимізувати процеси та приймати обґрунтовані рішення [2].

Модернізація бізнес-процесів через цифрову трансформацію спрямована на підвищення ефективності підприємств за рахунок впровадження нових підходів до управління ресурсами, використання прогнозної аналітики та покращення взаємодії між структурними підрозділами. Впровадження цифрових двійників (Digital Twins) дозволяє створювати віртуальні моделі бізнес-процесів, що дає змогу аналізувати їхню ефективність у режимі реального часу та виявляти можливі вузькі місця ще до їхньої появи. Використання хмарних технологій сприяє підвищенню гнучкості, масштабованості та безпеки збереження даних, що є критично важливим у контексті управління ризиками [3]. Проте, модернізація управління бізнес-процесами в умовах цифрової трансформації супроводжується низкою викликів:

- це високі початкові витрати, пов'язані з необхідністю закупівлі нового програмного забезпечення, оновлення апаратної інфраструктури та навчання персоналу;
- складність інтеграції нових технологій у вже існуючі процеси, що потребує розробки детального плану впровадження;
- проблема кібербезпеки, яка стає все більш актуальною з огляду на зростання кількості кібератак та витоків даних.

Для подолання цих викликів компаніям необхідно впроваджувати Zero Trust Security, блокчейн-рішення для забезпечення прозорості операцій, а також активніше використовувати AI для виявлення загроз [4].

Незважаючи на труднощі, цифрова трансформація управління бізнес-процесами надає суттєві переваги. Вона дозволяє знижувати операційні витрати за рахунок автоматизації процесів, підвищувати швидкість прийняття рішень завдяки аналізу великих масивів даних та забезпечувати відповідність міжнародним стандартам якості. Крім того, цифровізація сприяє досягненню цілей сталого розвитку через зменшення викидів CO₂, оптимізацію використання ресурсів та мінімізацію екологічного сліду компаній [5]. Використання IoT у виробничих процесах дозволяє здійснювати моніторинг енергоспоживання в режимі реального часу, що дає можливість зменшувати витрати на електроенергію та мінімізувати шкідливий вплив на довкілля.

Результати досліджень [1-5] свідчать, що компанії, які впроваджують цифрову трансформацію у поєднанні зі стандартами якості, демонструють підвищення продуктивності на 20-30 %, скорочення витрат на 25-40 % та зростання задоволеності клієнтів на 15-20 % [6]. Впровадження BPM та Lean-методологій дозволяє скоротити середній час виконання бізнес-операцій на 35 %, а використання AI-аналітики знижує ризики невірних управлінських рішень на 50 %.

Оскільки цифрова трансформація є багаторівневим процесом, для її ефективного впровадження розроблено модель (рис.), яка складається з чотирьох рівнів. Перший рівень – вхідні фактори, що визначають передумови цифрової трансформації, включаючи ринкові виклики, міжнародні стандарти, технологічні рішення та цілі сталого розвитку. Основними драйверами є зростаюча конкуренція, необхідність швидкої адаптації до змін та оптимізація ресурсів. Другий рівень – етапи цифрової трансформації, які охоплюють реінжиніринг бізнес-процесів, автоматизацію за допомогою RPA, BPM та ERP-рішень, використання AI-аналітики для стратегічного планування та інтеграцію міжнародних стандартів якості для покращення ефективності управління. Третій рівень – управління бізнес-процесами (BPM), що забезпечує контроль, оптимізацію та адаптивність процесів відповідно до стратегічних цілей компанії. Використання гнучких методологій (Agile, DevOps, Lean, Six Sigma) сприяє підвищенню продуктивності та стабільності бізнесу. Останній рівень – очікувані результати, що демонструють переваги впровадження цифрових технологій: підвищення ефективності через автоматизацію, зниження витрат, покращення якості продукції завдяки AI-аналітиці та забезпечення сталого розвитку шляхом інтеграції екологічних.

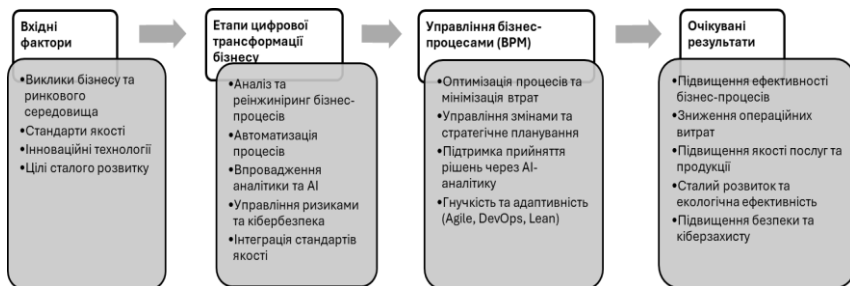

Рис. Модель цифрової трансформації та стандартів менеджменту якості у модернізації управління бізнес-процесами

Джерело: авторська розробка

Модернізація управління бізнес-процесами через цифрову трансформацію та стандарти якості є необхідною умовою для забезпечення сталого розвитку підприємств у сучасному динамічному середовищі. Поєднання передових технологій, таких як AI, IoT, Big Data та блокчейн, з методами процесного управління сприяє зниженню витрат, підвищенню продуктивності та ефективному використанню ресурсів. Впровадження стандартів якості гарантує стабільність і безпеку процесів, що є критично важливим у цифрову епоху. Успішна реалізація цифрової трансформації дозволяє компаніям не лише підвищувати свою конкурентоспроможність, а й робити внесок у сталий розвиток суспільства, зменшуючи негативний вплив на довкілля та створюючи інноваційні, гнучкі моделі бізнесу. Запропонована модель демонструє структурований підхід до впровадження цифрових технологій у бізнес, що дозволяє зменшити ризики трансформації та досягти максимальних результатів.

Література:

1. OECD. Підвищення стійкості шляхом прискорення цифрової трансформації бізнесу в Україні. OECD Publishing, 2024. DOI: <https://doi.org/10.1787/5d9e86a7-uk>
2. Лисенко С.М. Синергія стандартів якості з цілями сталого розвитку для управління цифровою трансформацією бізнес-процесів ІТ-компаній. *Ефективна економіка*. 2024. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.8.95>
3. Томах В.В., Сігасва Т.Є., Мартиненко М.В. Цифрова трансформація управління підприємствами України у контексті сталого розвитку. *Академічні візії*. 2023. Вип. 18. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7840221>

4. Прохорова В.В., Юхман Я.В., Янчак Ю.О. Управління трансформацією підприємств на основі цифрової когерентності. *Бізнес Інформ.* 2024. № 6. С. 104-111. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-6-104-111>

5. Іонін Є., Присіч А. Цифрова трансформація в управлінні компаніями: Україна на шляху до конкурентоспроможності. *Економічний аналіз.* 2024. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.03.429>

ВПЛИВ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НА СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПІДПРИЄМСТВ

Ловкайтес В.С., аспірант*,

Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

Цифрова трансформація стала невід’ємною складовою сучасного бізнес-середовища, докорінно змінюючи підходи до стратегічного менеджменту підприємств. Вона охоплює впровадження новітніх цифрових технологій, таких як штучний інтелект (ШІ), великі дані (Big Data), Інтернет речей (IoT), хмарні технології та блокчейн, з метою оптимізації процесів, підвищення ефективності та створення конкурентних переваг [1].

Вплив цифрової трансформації на стратегічний менеджмент [2]:

1. Реорганізація бізнес-моделей. Цифрова трансформація сприяє створенню нових бізнес-моделей, які ґрунтуються на використанні даних та автоматизації. Наприклад, перехід від традиційних каналів збуту до електронної комерції дозволяє підприємствам досягати глобальних ринків з мінімальними витратами.

2. Зміна підходів до прийняття рішень. Завдяки аналітиці великих даних керівники отримують змогу швидше й точніше приймати стратегічні рішення. Прогнозна аналітика дозволяє оцінювати ризики, визначати потенційні можливості та розробляти довгострокові стратегії розвитку.

3. Орієнтація на клієнта. Цифрові інструменти, такі як CRM-системи та платформи управління взаємодією з клієнтами, дозволяють отримувати глибокий аналіз поведінки споживачів. Це забезпечує персоналізацію продуктів і послуг, що сприяє підвищенню задоволеності клієнтів.

4. Роль інновацій у стратегії. Інновації стають ключовим фактором успіху. Підприємства інвестують у цифрові стартапи, створюють внутрішні інноваційні центри або співпрацюють з технологічними компаніями для впровадження нових технологій.

* Науковий керівник – Харчевнікова А.С., к.е.н., доцент